

Тема 6

МЕТОДИКА САНІТАРНОГО ОБСТЕЖЕННЯ ОБ'ЄКТА

1. Навчальна мета

- 1.1. Оволодіти знаннями про методи санітарного обстеження об'єкта.
- 1.2. Ознайомитись з основами санітарного та правового законодавства, що використовується при поточному санітарному нагляді.

2. Вихідні знання та вміння

2.1. Знати:

- 2.1.1. Основи санітарного нагляду. Класифікацію (перелік) об'єктів поточного санітарного нагляду.
- 2.1.2. Форми та методи, які використовуються при проведенні та оцінюванні результатів поточного санітарного нагляду.
- 2.1.3. Значення візуальних, органолептичних, інструментальних та лабораторних методів, як засобів об'єктивної оцінки об'єкта обстеження.
- 2.1.4. Основні документи санітарного і правового законодавства, які використовуються при оцінці результатів санітарного обстеження.

2.2. Вміти:

- 2.2.1. Використовувати опитувальні, візуальні (оглядові) та органолептичні методи оцінки окремих факторів (показників) обстежуваного об'єкта, його офіційну і санітарну документацію.
- 2.2.2. Проводити і оцінювати інструментальні дослідження фізичних факторів на обстежуваному об'єкті, відбирати проби для аналізів, читати і оцінювати результати лабораторних досліджень хімічних, біологічних чинників.
- 2.2.3. Оформляти результати санітарного обстеження об'єкта (описи, акти, санкції, протоколи про санітарні порушення).

3. Питання для самопідготовки

- 3.1. Задачі та зміст поточного санітарного нагляду.
- 3.2. Класифікація і характеристика об'єктів санітарного нагляду.
- 3.3. Методи санітарного опису та поглибленого санітарного обстеження об'єкта: мета, суть, достоїнства та недоліки.
- 3.4. Метод анкетування населення: мета та порядок проведення.
- 3.5. Санітарно-топографічне обстеження: мета та порядок проведення.

3.6. Періодичні (планові, спорадичні, рейдові) та екстрені санітарні обстеження об'єктів (житлових, учбових, громадських, виробничих, медичних та ін.).

3.7. Використання технічної, санітарної документації обстежуваного об'єкта. Характеристика документів, які повинні вестися на об'єкті (проектні матеріали, за якими побудовано об'єкт, технологічний паспорт, санітарний паспорт, журнал реєстрації перевірок експлуатації об'єкта, інструкції до техніки безпеки, особисті санітарні книжки працівників на ряді об'єктів та інші).

3.8. Значення та ефективність суб'єктивних методів оцінки обстежуваного об'єкта (візуальних, опитувальних, органолептичних, анкетних).

3.9. Значення та ефективність об'єктивних (інструментальних і лабораторних) методів оцінки факторів середовища обстежуваного об'єкта.

3.10. Порядок складання акту санітарного обстеження об'єкта, санітарного паспорта об'єкта, санітарного припису.

3.10. Критерії оцінки результатів санітарного обстеження об'єкта:

- зауваження щодо виявлених санітарних порушень, з визначенням термінів їх усунення;
- акти про санітарні порушення;
- штрафні, адміністративні санкції;
- тимчасове призупинення експлуатації об'єкта, його закриття;
- юридичні санкції.

3.11. Юридичні основи оцінки результатів санітарного обстеження об'єктів:

- статут, технологічні регламенти, санітарний паспорт об'єкта;
- санітарне законодавство (БНіП, СанПіН, Держстандарти, інші гігієнічні регламенти);
- інструкції про накладення штрафів за санітарні порушення;
- правові санкції (притягнення до кримінальної відповідальності).

4. Завдання для самопідготовки

Оберіть правильні варіанти відповідей на питання.

1. Назвіть форми санітарного нагляду, що використовуються у гігієні:

- 1). Плановий
- 2). Позаплановий
- 3). Поточний
- 4). Попереджувальний
- 5). Періодичний

2. Перерахуйте основні види профілактики:

- 1). Первинна
- 2). Другорядна
- 3). Вторинна
- 4). Адміністративно-примусова
- 5). Третинна

3. Назвіть нормативи природного освітлення житлових приміщень за даними геометричного методу:

- 1). Світловий коефіцієнт: 1:10 – 1:15
- 2). Світловий коефіцієнт: 1:6 – 1:8
- 3). Коефіцієнт заглиблення: не більше 2
- 8). Проекція небосхилу: не менше 30 см
- 9). Кут падіння: не менше 27 °

4. Перерахуйте методи дослідження штучного освітлення в приміщенні:

- 1). Фізичний
- 2). Описовий
- 3). Геометричний
- 4). Розрахунковий
- 5). Світлотехнічний

5. Назвіть показники, що характеризують стан штучного освітлення у приміщенні:

- 1). Висота підвісу джерел освітлення
- 2). Площа приміщення
- 3). Наявність освітлювальної арматури
- 4). Чистота скла
- 5). Спектральний склад світла

6. Назвіть показники, що характеризують стан штучного освітлення у приміщенні

- 1). Оформлення стін
- 2). Питома потужність
- 3). Рівномірність
- 4). Атмосферний тиск

7. Перерахуйте зрушення у стані здоров'я та захворювання, що зумовлені недостатнім освітленням:

- 1). Нервово-емоційні зрушення
- 2). Зниження резистентності капілярів

- 3). Гіпертермія
- 4). Порушення постави
- 5). Астигматизм

8. Перерахуйте зрушення у стані здоров'я та захворювання, що зумовлені недостатнім освітленням:

- 6). Ксерофтальмія
- 7). Зниження апетиту
- 8). Міопія
- 9). Гемералопія

9. Назвіть показники температурного режиму приміщень:

- 1). Еквівалентна температура
- 2). Середня температура
- 3). Перепад температури по вертикалі
- 4). Радіаційна температура
- 5). Еквівалентно-ефективна температура

10. Назвіть показники температурного режиму приміщень:

- 1). Перепад температур по горизонталі
- 2). Перепад температур по діагоналі
- 3). Добовий перепад температури
- 4). Результуюча температура

11. Назвіть показники вологості повітря приміщень:

- 1). Мінімальна вологість
- 2). Абсолютна вологість
- 3). Еквівалентна вологість
- 4). Максимальна вологість
- 5). Проміжна вологість

12. Назвіть показники вологості повітря приміщень:

- 1). Відносна вологість
- 2). Пряма вологість
- 3). Результуюча вологість
- 4). Еквівалентно-ефективна вологість

13. Назвіть основні зовнішні джерела забруднення повітря житлових приміщень:

- 1). Міський транспорт
- 2). Процеси життєдіяльності людини

- 4). Кімнатний пил
- 5). Перепади атмосферного тиску

14. Назвіть основні зовнішні джерела забруднення повітря житлових приміщень:

- 1). Антропотоксини
- 2). Внутрішньопромислові процеси
- 3). Використання пестицидів в сільському господарстві
- 4). Метеорологічні фактори
- 5). Застосування пестицидів

15. Назвіть основні гігієнічні вимоги до освітлення приміщень:

- 1). Повинно бути за спектром максимально наближеним до природного
- 2). Повинно бути розсіяне
- 3). Повинно бути достатнє
- 4). Повинно бути естетично привабливим
- 5). Повинно забезпечувати бактерицидну дію

16. Назвіть основні гігієнічні вимоги до освітлення приміщень:

- 1). Повинно бути рівномірним
- 2). Повинно забезпечувати загальностимулюючий вплив на організм
- 3). Не повинно погіршувати хімічних та фізичних якостей повітряного середовища
- 4). Не повинно створювати бликів та різких тіней

17. Назвіть нормативи штучного освітлення житлових приміщень:

- 1). Лампи розжарювання 100 лк
- 2). Лампи розжарювання 30 лк
- 3). Лампи розжарювання 500 лк
- 4). Лампи розжарювання 1000 лк

18. Назвіть нормативи штучного освітлення житлових приміщень:

- 1). Лампи розжарювання 2000 лк
- 2). Люмінесцентні лампи 50 лк
- 3). Люмінесцентні лампи 100 лк
- 4). Люмінесцентні лампи 75 лк
- 5). Люмінесцентні лампи 1000 лк

19. Назвіть нормативи природного освітлення для житлових приміщень:

- 1). Коефіцієнт природної освітленості: 10-15 %
- 2). Коефіцієнт природної освітленості: 5-10 %
- 3). Коефіцієнт природної освітленості: 2-5 %

- 4). Коефіцієнт природної освітленості: 0,5-1 %
- 5). Коефіцієнт природної освітленості: 0,1-2 %

20. Назвіть основні системи природного освітлення:

- 1). Пряма
- 2). Бокова
- 3). Множинна
- 4). Проміжна
- 5). Комбінована

21. Укажіть нормативи температури повітря у житловому приміщенні:

- 1). Середня температура повітря +15 – +18 °С
- 2). Середня температура повітря +25 – +30 °С
- 3). Середня температура повітря +18 – +20 °С
- 4). Перепад температури по горизонталі 2-3 °С
- 5). Перепад температури по вертикалі 1-2 °С
- 6). Перепад температури по вертикалі 2-3 °С

22. Укажіть показники ефективності вентиляції житлового приміщення за величиною концентрації вуглекислого газу:

- 1). Задовільна — концентрація вуглекислого газу більше 0,1%
- 2). Задовільна — концентрація вуглекислого газу менше 0,1%
- 3). Задовільна — концентрація вуглекислого газу дорівнює 0,1%
- 4). Допустима — концентрація вуглекислого газу більше 0,15%
- 5). Допустима — концентрація вуглекислого газу менше 0,1%

23. Назвіть допустиму яскравість світильників загального освітлення житлових приміщень, в кд/м²:

- 1). 15000 для ламп розжарювання
- 2). 8000 для ламп розжарювання
- 3). 5000 для ламп розжарювання
- 4). 5000 для люмінесцентних ламп
- 5). 800 для ламп розжарювання

24. Студент В. живе у каналізованому будинку у квартирі, що має повне санітарно-технічне урядкування (туалет, ванна, душ, водонагрівач). Скільки води він споживає на добу?

- 1). 160-200 л
- 2). 10-15 л
- 3). 50-100 л

4). 300-400 л

5). 500 л

25. Які показники мікроклімату враховуються при роботі з номограмами для визначення еквівалентно-ефективних температур?

1). Температура повітря , вологість повітря, рух повітря

2). Температура повітря і рух повітря

3). Температура повітря, температура радіаційна, рух повітря

4). Вологість і рух повітря

5). Температура повітря, температура радіаційна, вологість і рух повітря

26. За рахунок яких факторів здійснюється природна вентиляція?

1). Різниця температур в приміщенні і за його межами та підсилений тиск на стіни зовнішнього повітря при вітрі

2). Різниця температур та вологості в приміщенні та за його межами

3). Різниця швидкості руху повітря в приміщенні та за його межами

4). Наявність джерел радіаційної температури в приміщенні

5). Різниця тиску повітря в приміщенні за його межами

27. Житловий будинок розташований вздовж автомагістралі з інтенсивним рухом транспорту. Які заходи шумозахисту є найбільш ефективними?

1). Будівництво шумозахисних будинків-екранів

2). Збільшення територіальної відстані від дороги

3). Використання шумозахисного озеленення

4). Заходи адміністративного впливу

5). Зменшення шумності двигунів автотранспорту

5. Структура та зміст заняття

Заняття практичне. Шляхом опитування студентів та пояснень викладача проводиться поглиблене вивчення питань, перерахованих у п. 3 та 4. Основні положення студенти занотують у протокольному зошиті.

На другій половині заняття студенти розглядають схеми санітарного обстеження, приведені у додатку 2 до цієї теми та інші, приведені в додатках підручників чи посібників до практичних занять з відповідних розділів гігієни (гігієна праці, харчування, дітей та підлітків, комунальної, радіаційної гігієни – за вибором) та вирішують ситуаційні завдання, підготовлені викладачем. Після чого студенти під контролем викладача проводять групове обстеження об'єкту (студентської столової, бібліотеки, кабінету лікаря, маніпуляційної кімнати поліклініки тощо), заповнюють бланк акту санітарного обстеження об'єкту.

На підставі вивчення цієї теми кожний студент отримує індивідуальне завдання для проведення самостійного санітарного обстеження об'єкта (за дорученням викладача чи особистою зацікавленістю), яке він виконує в позааудиторний термін, синхронно з вивченням того розділу гігієни, до якого відноситься вибраний ним для обстеження об'єкт. За 2-3 тижні до кінця семестру студент здає свій санітарний опис чи акт санітарного обстеження викладачеві, за що отримує відповідну оцінку.

До акту обстеження чи санітарного опису об'єкта потрібно накреслити його план з дотриманням масштабу та використанням загальноприйнятих умовних позначень, які приводяться в посібниках до практичних занять (див. рекомендовану літературу).

6. Література

6.1. Основна:

6.1.1. Загальна гігієна. Пропедевтика гігієни . /Є.Г. Гончарук, Ю.І.Кундієв, В.Г.Бардов та ін. / За ред. Є.Г.Гончарука. – К.: Вища школа, 1995. – С. 507-531.

6.1.2. Общая гигиена. Пропедевтика гигиены . / Е.И.Гончарук, Ю.И.Кундиев, В.Г.Бардов и др /. – К.: Вища школа, 2000. – С. 8-96 ; 618-624.

6.1.3. Даценко І.І., Габович Р.Д. Профілактична медицина. Загальна гігієна з основами екології –К.: Здоров'я, 1999- С.21-26

6.1.4.Даценко І.І., Габович Р.Д.Основи загальної та тропічної гігієни.-К.: Здоров'я, 1995 С.294-315

6.1.5. Р.Д. Габович, Г.Х. Шахбазян, С.С. Познанський Гигиена.- К.-Вища школа,1983-С.15-18

6.1.6. Загальна гігієна. Посібник для практичних занять /І.І.Даценко, О.Б.Денисюк С.Л.Долошицький та ін. / За ред. І.І.Даценко. – Львів: Світ, 1992. – С. 248-252.

6.1.7. Гігієна та екологія: Підручник / За редакцією В. Г. Бардова. — Вінниця: Нова Книга, 2006.

6.2. Додаткова

6.2.1. Минх А.А. Методы гигиенических исследований.-М.: Медицина, 1971- с.46-161, 183-187, 239-246.

6.2.2. Руководство к лабораторным занятиям по коммунальной гигиене. / Е.И.Гончарук, Р.Д.Габович, С.И.Гаркавый и др. / Под ред. Е.И.Гончарука. – М.: Медицина, 1990. – С. 316-318.

Додаток 1

Методи та порядок проведення санітарно-гігієнічного обстеження

Метод санітарного обстеження є одним з основних в роботі лікаря-профілактика з вивчення факторів середовища (зовнішнього, виробничої, внутрішньожитлової), що впливають на здоров'я і санітарно-побутові умови життя людей.

Суть методу полягає в тому, що лікар-гігієніст на підставі власних візуальних спостережень, опитування населення або обслуговуючого персоналу за спеціально розробленою карті проводить санітарний опис досліджуваного фактора - промислового підприємства або окремого цеху, в тому числі підприємств різної форми власності (малих, приватних, приватизованих і ін., що з'явилися в країні в умовах перебудови національної економіки), дитячого дошкільного закладу, школи, підприємства громадського харчування або торгівлі, вододжерела, житлового будинку, населеного пункту тощо. Завершується санітарне обстеження об'єкта складанням акта санітарного обстеження за встановленою формою з конкретним викладом виявлених санітарних порушень і недоліків та пропозиціями для їх негайного усунення. За матеріалами санітарного обстеження лікар-гігієніст розробляє заходи з охорони здоров'я і зменшення несприятливого впливу виявлених факторів на санітарні умови життя населення. Ці заходи у вигляді санітарного припису направляються керівнику об'єкта для включення в комплексний план соціально-економічного розвитку підприємства, району, міста.

Розрізняють два різновиди методу санітарного обстеження об'єктів: *санітарний опис і поглиблене санітарне обстеження* із застосуванням інструментально-лабораторних досліджень факторів зовнішнього середовища.

Санітарне опис об'єкта є найбільш давнім методом гігієнічних досліджень. Свої перші спостереження гігієністи робили, використовуючи метод санітарного опису, а потім - інструментальні методи дослідження зовнішнього середовища і методи, що реєструють реакції організму на її вплив. Безперечними перевагами цього методу є доступність і простота. Багато великих гігієністи, включаючи таких вчених, як К. Флюгге (учень М. Петтенкофера), А. П. Доброславін, вважали метод санітарного опису основним в діяльності санітарного лікаря.

При санітарному описі об'єкта часто враховуються скарги осіб, які мають контакт з досліджуваним об'єктом, так як суб'єктивні дані певною мірою вказують на можливість дії об'єкта на організм і є підставою для проведення більш детальних (інструментальних і клінічних) досліджень. Санітарному опису піддаються всі об'єкти навколишнього середовища, умови життя і праці населення. До таких об'єктів належать: вододжерела, ґрунт, повітряне середовище, харчові продукти, житло, місця відпочинку та праці населення, лікувальні установи, школи тощо.

При вивченні місцевості в санітарних цілях велике значення має санітарно-топографічне обстеження, яке може проводитися як в натурних умовах, так і по топографічній карті. При цьому з'ясовуються наступні питання: характер рельєфу місцевості (піднесений, низинний), умови для стоку атмосферних вод, орієнтація досліджуваної ділянки місцевості по сторонах світу і його відношення до панівним вітрам, умови природної освітленості, характер зелених насаджень, їх щільність, тип озеленення (лісові масиви, чагарники, трав'яний покрив). Особливо уточнюється місце розташування об'єктів (вигрібних ям, смітників, скотомогильників, тваринницьких ферм і ін.), Що забруднюють місцевість органічними речовинами.

Як джерела шуму і забруднення атмосферного повітря наголошується розташування великих шосейних доріг, промислових підприємств, характер викиду, умови його поширення. Наприклад, при виборі території під житлове будівництво санітарний лікар повинен пам'ятати, що рельєф місцевості житлової зони повинен сприяти природному стоку атмосферних опадів, влаштуванню водопроводу і каналізації, руху пішоходів і транспорту. У зв'язку з цим перевагу віддають місцевості зі спокійним, малопересеченим рельєфом, з ухилом від 1 до 6%.

Придатними для будівництва вважаються території, що мають ухил до 10%, причому ділянки з ухилом від 6 до 10% можуть бути використані під будівництво, що обслуговується в основному вулицями з місцевим рухом. Підйом при ухилі 10% відповідає важкій фізичній роботі. Території з ухилом місцевості менше 0,5% вважаються несприятливими внаслідок труднощів з відведенням зливових і талих вод (в цих випадках слід з'ясувати, чи передбачені відповідні інженерні заходи). Території з ухилом від 10 до 20% відносяться до обмежено придатним для забудови і використовуються в основному під зелені насадження (у гірських місцевостях обмежено придатними вважаються території з ухилом до 30%).

Придатної для забудови та знешкодження рідких і твердих покидьків є сухий, пористий, незабруднений ґрунт з низьким рівнем стояння ґрунтових вод. Знайомлячись з ґрунтовими умовами, лікар-профілактик має зібрати відомості про використання даної території в минулому. Території, на яких в недавньому минулому перебували скотомогильники, звалища, кладовища, не можуть бути використані під будівництво, їх слід рекомендувати під озеленення. Кладовища після закриття можна забудовувати через 15-20 років, а при глинистих ґрунтах - тільки через 25-30 років.

Земельні ділянки, на яких є природні копалини, не підлягають використанню під міське будівництво. На ділянках, призначених під капітальну забудову, найменша відстань від рівня ґрунтових вод до поверхні землі має становити 2 м. В іншому випадку створюються умови для відсірівання фундаментів будівель, підвищеної вологості повітря,

виникає небезпека забруднення ґрунтових вод поверхневими стічними водами. Якщо виникає необхідність будівництва на ділянках з більш високим рівнем стояння ґрунтових вод, то потрібно вимагати виконання заходів, що сприяють зниженню їх рівня (дренажні, обвідні канали та ін.) не менше, ніж на 50 см від підстави будівлі.

Для створення сприятливих умов розміщення будівлі на місцевості велике значення має гарне провітрювання і інсоляція, що досягається відповідним використанням рельєфу місцевості, зелених насаджень, визначеної забудовою ділянки, раціональної орієнтацією по сторонах світу. Територія, відведена під забудову, повинна добре провітрюватися і інсолюватися, бути максимально озеленена та обводнена.

Лікарю-профілактику необхідно з'ясувати наявність відкритих водойм і зелених масивів, характер їх використання в даний час і в майбутньому. Оскільки зелені масиви мають велике значення для поліпшення мікрокліматичних умов і відпочинку трудящих, їх необхідно раціонально використовувати. Бажано, щоб великі зелені масиви примикали безпосередньо до сельбищної зони, а невеликі - були включені в план міста. Для будівництва придатні ділянки, ймовірність затоплення яких не більше 1 рази в 100 років.

При наявності джерел забруднення атмосферного повітря, шуму лікар-гігієніст обов'язково з'ясовує відстань, на якому вони знаходяться від що відводиться під забудову території з урахуванням рози вітрів.

При відведенні земельних ділянок під будівництво житлових будинків, дитячих, лікувально-оздоровчих і культурно-побутових установ з'ясовують можливість створення необхідних санітарних розривів до промислових підприємств, шосейних і залізних доріг, аеродромів, очисних споруд та ін. Територія, яка відведена під житлову забудову, повинна знаходитися з навітряного боку по відношенню до забруднюючих навколишнє середовище об'єктів з урахуванням відповідних величин санітарно захисних розривів.

При санітарному обстеженні території лікар, який здійснює санітарно-епідеміологічний нагляд, уточнює умови транспортного зв'язку відводиться ділянки з іншими районами населеного пункту і основними місцями застосування праці.

Поглиблене санітарне обстеження об'єкта проводиться:

- при прийомі об'єкта в експлуатацію після будівництва або реконструкції з метою його детального опису та оформлення санітарного паспорта;
- при екстрених санітарних обстеженнях, при аварійних ситуаціях і ліквідації їх наслідків.

Періодичні санітарні обстеження об'єкта в процесі його експлуатації з метою контролю за дотриманням необхідних санітарних норм і правил та перевірки виконання вимог і рекомендацій попередніх обстежень. Ці обстеження можуть бути:

- *планові*, які проводяться в фіксовані щомісячні, поквартальні, піврічні та інші періоди;

- *спорадичні (рейдові)*, тобто позапланові обстеження, які дозволяють виявити грубі порушення санітарного режиму експлуатації об'єкта несподівано для його співробітників;

- *позапланові (екстрені)* санітарні обстеження на підставі скарг співробітників об'єкта (наприклад, робітників підприємства) або населення, при виникненні інфекційних захворювань, харчових і професійних отруєнь, аварій та інше.

Методи, що використовують при проведенні санітарного обстеження об'єкта

1. Опитування керівників об'єкта та його персоналу. Вивчення, чи перевірка технічної документації (технічного паспорта об'єкта, технології виробництва та інших), санітарної документації (санітарного паспорта, санітарних журналів, особових санітарних книжок працівників – харчових, торгових, учбових, медичних закладів та інших).

2. Візуальний огляд об'єкта, персоналу, елементів технології експлуатації об'єкта, використання органолептичних методів дослідження.

3. Використання експресних інструментальних методів дослідження фізичних факторів (шуму, вібрації, освітлення, електромагнітних випромінювань різних частот, параметрів мікроклімату), запиленості повітря та інших факторів, як засобів об'єктивної оцінки умов експлуатації обстежуваного об'єкта.

4. Відбір проб та експресні чи лабораторні методи дослідження хімічних, бактеріологічних, інших біологічних факторів — також об'єктивних показників оцінки санітарного режиму об'єкту.

5. Використання розрахункових методів якісної та кількісної оцінки тих чи інших факторів об'єкта за допомогою відповідних формул і номограм (наприклад: розрахунок параметрів захисту від іонізуючої радіації, щільності потоку енергії електромагнітних полів надвисоких радіочастот та інше).

6. Кінцевою метою поточного санітарного нагляду є складання санітарного опису об'єкта – при поглибленому санітарному обстеженні, а також його санітарного паспорта чи акта санітарного обстеження – при поточних планових періодичних, рейдових чи екстрених санітарних обстеженнях.

Для полегшення оформлення цих документів використовуються спеціальні карти-схеми, розроблені для кожного типу об'єктів – промислових, житлових, учбових, лікувально-профілактичних та інших. Ці карти-схеми приведені у додатках до практичних занять, а їх зразки - у додатках 2 і 3 цього заняття.

Кінцевим пунктом санітарного опису чи акту обстеження об'єкта повинні бути рекомендації чи розпорядження по ліквідації санітарних порушень, профілактичні,

оздоровчі заходи з вказівкою терміну їх проведення. При грубих, небезпечних для персоналу чи довкілля санітарних порушеннях накладаються ті чи інші правові санкції аж до закриття об'єкта, юридичних заходів.

Додаток 2

Схема санітарного обстеження об'єкта

1. Вивчіть офіційні законодавчі і нормативні документи, які регламентують вимоги до проектування, побудови, експлуатації об'єктів даного типу і призначення (лікарня, школа, гуртожиток, підприємство, окремий цех та інші).

2. Складіть карту (план) санітарного обстеження, де висвітлюють такі питання:

- паспортні дані (назва об'єкту, адреса, кому підпорядкований, коли побудований, реконструйований тощо);

- характеристика ділянки, де розміщений об'єкт, його оточення (розмір, конфігурація ділянки, рельєф, ґрунтові та гідрологічні умови зони забудови, відсотки забудови, озеленення, шляхи сполучення, достатність розмірів санітарно-захисних зон, наявність за межами ділянки об'єктів, що можуть забруднювати повітря, ґрунт, воду або є джерелами шуму, НВЧ випромінювання, радіації тощо);

- конструктивні і планувальні особливості об'єкта (тип будови, наявність вбудованих об'єктів, характеристика основних будівельних конструкцій, планування і розміри основних функціональних приміщень, їх орієнтація і відповідність гігієнічним нормативам);

- санітарний благоустрій об'єкта (система водопостачання, гаряче водопостачання, каналізація чи інші системи збору і видалення рідких відходів, опалення, вентиляція, природне і штучне освітлення, система видалення твердих покидьок та інше);

- дотримання вимог до елементів санітарного обладнання, його відповідність основним технічним і санітарним якостям;

- дотримання вимог до експлуатації об'єкта і елементів його обладнання (дотримання оптимальних умов ведення технологічного процесу, використання дозволених реагентів, періодичність і регулярність відомчого чи державного санітарного нагляду, дотримання термінів експлуатації технічного, санітарного обладнання, реалізації продукції та інше);

- санітарний стан приміщень і обладнання об'єкта (організація і регулярність прибирання, використання заходів загальної та індивідуальної профілактики, відповідність гігієнічним вимогам вентиляційних, холодильних, освітлювальних та інших систем).

- вплив умов проживання, навчання чи праці на об'єкті на здоров'я людини і санітарні умови життя (рівень забруднення окремих об'єктів біосфери, характер скарг жителів і працівників об'єкта, випадки захворювань, що пов'язані з даним об'єктом тощо);

- самостійне вимірювання або використання даних лабораторії про визначення об'єктивних показників умов та санітарного стану об'єкта (шум, освітлення, електромагнітні хвилі, хімічні, бактеріологічні забруднення повітря, води, продуктів харчування тощо);

- перелік і оцінка виявлених недоліків, відхилення параметрів середовища об'єкта від гігієнічних нормативів;

- обґрунтування заходів щодо покращання санітарного стану об'єкта, рекомендації по реконструкції тощо;

- результати санітарного обстеження оформити у вигляді санітарного опису об'єкта (складання його санітарного паспорта) або у вигляді акта про санітарні порушення, з відповідними санкціями (штрафи, закриття об'єкта, визначення термінів ліквідації цих порушень та інше).

Додаток 3

Карта санітарного обстеження квартири

Адреса: вул. _____, буд. № _____, кв. № _____

Прізвище квартиронаймача _____

Поверх _____, кількість житлових кімнат _____, із них з орієнтацією на вулицю _____, на подвір'я _____, затінення сусідніми будинками (є, немає) _____, орієнтація приміщень по сторонах світу _____, наявність відкритих приміщень квартири _____

Загальна площа квартири _____ м², висота приміщень _____ м.

Кількість мешканців _____, з них дітей _____

Житлова площа на 1 особу _____ м², повітряний куб _____ м³.

Зовнішні стіни _____, внутрішнє оздоблення стін _____, підлоги _____, вікон _____, дверей _____.

Опалення: централізоване, місцеве, водяне, парове (достатнє, ні); температура повітря _____

Вентиляція: природна (наявність кватирок, фрамуг, наскрізне провітрювання – можливе, ні); штучна (місцева, припливна, витяжна, робить безшумно, з шумом, з вібрацією); центральна (припливна, витяжна, припливно-витяжна, розташування вентиляційних отворів) _____

Природне освітлення (кількість і розташування вікон, тип засклення, якість скла), ступінь забруднення скла (незначне, помірне, значне), затінення (є, немає), освітлення прямим сонячним випромінюванням (можливе, ні) _____

Штучне освітлення: електричне (лампи розжарювання, люмінесцентні лампи), система освітлення (загальна, місцева, комбінована), тип світильників (їх кількість, розміщення, висота підвісу, потужність ламп), освітленість (рівномірна, ні; достатня, ні) _____

Водопостачання (центральне, місцеве) _____

Каналізація (є, немає), вбиральня (розташована в будинку, у дворі, тепла, холодна, вигреби водонепроникні, поглинальні) _____

Кухня – плита (газова, електрична), площа _____ м², кубатура м³ _____

Наявність підсобних приміщень (яких) _____

Домашні тварини (є, немає, які) _____

Комахи у квартирі (є, немає, які) _____ пацюки, миші (є, немає)

Вологість у житлових кімнатах (є, немає, причина виникнення) _____

Шум, вібрація (є, немає, причини виникнення) _____

Скарги мешканців _____

Додаткові дані: _____

Загальний висновок про санітарний стан об'єкта _____

Рекомендації _____

“ _____ ” _____ 200_ р. _____

Дата обстеження та підпис

Додаток 4

Зразок санітарного паспорта на об'єкт

Міністерство охорони здоров'я України

Назва установи, що здійснює санітарно-епідеміологічний нагляд (адреса, тел.) _____

Санітарний паспорт

на право роботи з джерелами іонізуючого випромінювання (ДІВ)

Київ – 20__

1. Установа: Науково-дослідний Інститут вуха, горла, носа (НДІВГН). Київ-57, вул. Зоологічна, 5. Тел. 441-49-97.

2. Міністерство, відомство: Міністерство охорони здоров'я України. Київ, вул. Грушевського, 7.

3. Вищестояща організація: Академія медичних наук України.

4. Підрозділ установи, який отримує паспорт: Радіологічне відділення НДІВГН.

5. Посадова особа, яка відповідає за радіаційну безпеку на об'єкті: д.м.н. Покотиленко Олександр Гаврилович, наказ № 120/3 від 5.02.2020 р. Тел. 441-49-42.

6. Дозволяються роботи з джерелами іонізуючого випромінювання:

Вид і характер ДІВ	Вид і характер робіт	Місце проведення робіт	Обмеження
Роботи з відкритими ДІВ I^{131} , Tx^{132} , P^{32} , S^{35} .	Радіоізотопна діагностика.	Радіодіагностична лабораторія.	Використання індикаторних доз /до 10 мкКі по I^{131} .
Роботи з закритими ДІВ Cs^{137} , C_0^{60} .	Лікування пухлин методом аплікації.	Лабораторія закритих ДІВ.	/до 100 мкКі на робочому місці.
Гамма-терапевтична установка ГУТ- C_0^{60} - 400 мг-екв. радію.	Дистанційна теле-гамматерапія пухлин.	Лабораторія теле-гамматерапії.	Відкривання робочого тубуса лише після фіксації хворого і з пульту управління.

7. Обов'язковий радіологічний контроль:

- індивідуальна дозиметрія – постійно, для всіх співробітників;
- визначення потужності експозиційних доз – на робочих місцях, за захисними екранами, за стінами в суміжних приміщеннях – періодично;
- радіометричний контроль – у всіх приміщеннях відділення відкритих ізоотопів і місць зберігання радіоактивних відходів – періодично.

8. Санітарний паспорт виданий на підставі:

- акту приймання збудованого (реконструйованого) відділення в експлуатацію № 17/4 від 6.02.2020 р.;
- паспорту на гамма-установку терапевтичну ГУТ- C_0^{60} - 400 мг-екв радію;
- наявності і освоєнні персоналом Інструкцій по роботі з ДІВ;
- наказу директора НДІ про призначення відповідального за радіаційну безпеку.

9. Санітарний паспорт дійсний до _____(дата)

М.П.
Головний державний санітарний лікар м. Києва (підпис)

Дата видачі санітарного паспорта 6.02.97 р.

Виконав завідуючий радіологічним відділом Київської міської СЕС лікар (підпис)

Виконано в 3-х примірниках і вручено:
1 – установі – зав. радіологічним відділом НДІВГН (підпис)
2 – головку по радіології МОЗ України (підпис)
3 – радіологічному відділу Київської міської СЕС (підпис)